

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 150 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan	30
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние корпоративной культуры на инвестиционную стратегию промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan	86
Akmal Boymurodov	
Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	

Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlar.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	

IMPORT TOVARLARI BO'YICHA AKSIZ SOLIG'INI UNDIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti katta o'qituvchisi

ORCID: 0000-0001-9693-0349

+99893-581-12-28

abdurasulov0991@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada aksiz solig'ining mazmuni uning kelib chiqish tarixi va iqtisodiyotni erkinlashtirishning hozirgi bosqichida aksiz to'lanadigan tovarlarga soliq solish amaliyotini boshqarishning zaruriyati, mohiyati va omillari, maqsadlari, vazifalari ko'rib chiqiladi. Mamlakatimiz taraqqiyotida aksiz to'lanadigan tovarlarni soliqa tortish amaliyotini boshqarish bo'yicha samarali chora-tadbirlarga ijodiy yondashish xususiyatlari ilmiy asoslab beriladi, import tovarlariga soliq solish amaliyotini takomillashtirish imkoniyatlari o'rganilib, tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: Aksiz solig'i, import tovarlari, soliq siyosati, fiskal funksiyalar, soliq nazariyasi, soliq undirish mexanizmi, byudjet daromadlari, soliq yuklamasi, soliq va bojxona tartiboti, iqtisodiy tartibga solish, soliq adolati, ichki bozor himoyasi, soliq ma'muriyatchiligi, zararli mahsulotlar iste'moli, soliq stimulatsiyasi.

Abstract: This article examines the essence of the excise tax, its historical origins, and the necessity of managing the taxation process of excisable goods at the current stage of economic liberalization. It analyzes the goals, tasks, factors, and significance of such tax administration. The paper scientifically substantiates the need for a creative approach to managing the taxation practices of excisable goods in the context of the country's development. Additionally, it explores opportunities for improving the taxation of imported goods and provides relevant recommendations.

Key words: excise tax, imported goods, tax policy, fiscal functions, tax theory, tax collection mechanism, budget revenues, tax burden, tax and customs regulation, economic regulation, tax justice, domestic market protection, tax administration, harmful product consumption, tax incentives.

Аннотация: В данной статье рассматриваются сущность акцизного налога, его происхождение, а также необходимость управления налогообложением акцизных товаров на современном этапе либерализации экономики. Также анализируются цели, задачи и факторы, влияющие на данный процесс. В работе научно обоснована необходимость творческого подхода к управлению практикой налогообложения акцизных товаров в условиях развития нашей страны. Изучены возможности совершенствования практики налогообложения импортируемых товаров, предложены соответствующие рекомендации.

Ключевые слова: акцизный налог, импортные товары, налоговая политика, фискальные функции, налоговая теория, механизм взимания налогов, доходы бюджета, налоговая нагрузка, налоговый и таможенный контроль, экономическое регулирование, налоговая справедливость, защита внутреннего рынка, налоговое администрирование, потребление вредной продукции, налоговое стимулирование.

KIRISH

“Biz inson qadrini ulug‘lashni e‘lon qildik, xalqimizni rozi qilishga harakat qilayapmiz. Xalqimiz qachon rozi bo‘ladi? Soliq kam bo‘lib, daromadi oshsa”¹ – dedi Shavkat Mirziyoyev

Aksiz solig‘ining paydo bo‘lishiga e‘tibor qaratadigan bo‘lsak uning tarixi uzoq o‘tmishga ega bo‘lib, davlatlarning iqtisodiy va ijtimoiy siyosatlarining amalga oshirishda muhim rol o‘ynaganini ko‘rishimiz mumkin. Dastlabki Davrlar Aksiz solig‘ining ilk ko‘rinishlari qadimgi davlatlarda ham mavjud bo‘lgan. Misr, Gretsiya va Rim imperiyalarida ma‘lum mahsulotlar va xizmatlarga soliq solingan. Masalan, Misrda pivo va non ishlab chiqarishdan olinadigan soliqlar mavjud edi. O‘rta Asrlar: O‘rta asrlarda aksiz solig‘i ko‘proq tarqala boshladi. Davlatlar aksiz solig‘ini sog‘liqni saqlash, atrof-muhitni himoya qilish va iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash maqsadida qo‘llay boshladi. Spirtli ichimliklar, tamaki mahsulotlari, yoqilg‘i va avtomobillar eng ko‘p soliq solingan mahsulotlar qatoriga kiradi. Hozirgi Davr Bugungi kunda aksiz solig‘i dunyoning ko‘plab mamlakatlarida muhim soliq turlaridan biri hisoblanadi. U davlat budjetini to‘ldirish, zararli mahsulotlarning iste‘molini kamaytirish va ijtimoiy adolatni ta‘minlash maqsadida qo‘llaniladi. Shuningdek, aksiz solig‘i atrof-muhitni himoya qilish va sog‘liqni saqlashni rag‘batlantirishda muhim rol o‘ynaydi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Aksiz solig‘i mavzusi bo‘yicha ko‘plab iqtisodchi olimlar ilmiy ishlar olib borgan. Quyida taniqli iqtisodchi olimlarning aksiz solig‘i bo‘yicha ba‘zi fikrlari hamda davlat soliq amaliyotiga kiritilishi lozim bo‘lgan takliflari keltirilgan:

1. Arthur Pigou - Britaniyalik iqtisodchi, Pigouviya soliq nazariyasining asoschisi. U eksternalitetlar va aksiz solig‘ining roli haqida yozgan.

Pigou nazariyasiga ko‘ra, aksiz solig‘i zararli mahsulotlarni (tamaki, spirtli ichimliklar, neft mahsulotlari kabi) iste‘molini cheklash va ularning salbiy ijtimoiy ta‘sirini qoplash uchun samarali vosita hisoblanadi.

Masalan, tamaki mahsulotlari narxiga aksiz solig‘i qo‘shilganda, iste‘molchilar uchun bu mahsulot qimmatroq bo‘lib, ularning iste‘molini kamaytiradi.

Shu bilan birga, yig‘ilgan soliq mablag‘lari jamiyatga zarar yetkazgan faoliyatni qoplashga (masalan, sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirishga) sarflanishi kerak.

2. Adam Smith - Klassik iqtisodchi va “Millatlar boyligi” asarining muallifi. U aksiz solig‘i fiskal daromad manbai sifatida muhim ekanligini ta‘kidlagan.

Adam Smitning aksiz solig‘i haqidagi fikrlari quyidagilardan iborat:

Soliq tamoyillari: Smit o‘z asarida soliq tizimini samarali tashkil etish uchun quyidagi to‘rtta tamoyilni belgilab bergan:

Adolat tamoyili: Soliq yuki har kimning daromadiga va to‘lash qobiliyatiga qarab taqsimlanishi kerak.

Aniqlik tamoyili: Soliq miqdori va uni to‘lash tartibi aniq bo‘lishi lozim.

Qulaylik tamoyili: Soliq to‘lovchi uchun qulay va oson to‘lanadigan bo‘lishi kerak.

Tejamkorlik tamoyili: Soliq yig‘ish xarajatlari minimal bo‘lishi lozim. Aksiz solig‘i ushbu tamoyillarga muvofiq bo‘lsa, uni samarali deb hisoblash mumkin.

Iste‘mol orqali to‘lanadigan soliq:

Smit aksiz solig‘ini iste‘mol orqali yig‘iladigan soliq turi sifatida ko‘rib, uni ixtiyoriy xarakterga ega deb bilgan. Iste‘molchi ushbu mahsulotlarni sotib olganida, bilvosita soliqni ham to‘laydi.

Bu tizim aholiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri soliq yukini oshirmasdan, davlat daromadini oshirishning qulay usuli hisoblanadi.

Aksiz solig‘ining davlat daromadidagi o‘rni:

Smitning fikricha, aksiz solig‘i davlat daromadlari uchun barqaror manba bo‘lib xizmat qilishi mumkin, ayniqsa, u keng iste‘mol qilinadigan mahsulotlarga tatbiq etilsa.

U davlatning daromad yig‘ish maqsadida odamlarning asosiy ehtiyojlariga zarar yetkazmasligini, aksiz solig‘i ijtimoiy zaruratga xizmat qilishi lozimligini ta‘kidlagan.

3. Joseph Stiglitz - Amerikalik iqtisodchi va Nobel mukofoti laureati. U aksiz solig‘ining ijtimoiy adolat va tengsizlikka ta‘sirini o‘rgangan.

Stiglitzning aksiz solig‘i haqidagi qarashlari:

Aksiz solig‘i zararli mahsulotlar, masalan, tamaki, spirtli ichimliklar yoki atrof-muhitni ifloslantiruvchi mahsulotlar iste‘molini cheklash uchun samarali vosita sifatida ko‘rilishi mumkin.

Adolatli soliq tizimi:

Stiglitz adolatli soliq tizimining tarafdori bo‘lib, soliqlarning jamiyatdagi tengsizlikni kamaytirishdagi roliga e‘tibor qaratadi.

1 16.03.2022 dagi Davlat soliq qo‘mitasida sohani takomillashtirish bo‘yicha o‘tkazilgan yig‘ilish

Aksiz solig'i regressiv xususiyatga ega bo'lishi mumkin, ya'ni kam daromadli aholiga boylardan ko'ra ko'proq yuk soladi. Stiglitz bu turdagi soliqlarning ijtimoiy ta'sirini yumshatish uchun qo'shimcha choralar ko'rishni maslahat bergan bo'lardi.

Davlat daromadlarini samarali ishlatish:

Stiglitzning fikricha, soliqlardan tushgan mablag'lar sog'liqni saqlash, ta'lim va ijtimoiy dasturlarni moliyalashtirish kabi jamiyat manfaatlariga xizmat qilishi kerak.

Aksiz solig'idan tushgan daromadlar, ayniqsa, zararli mahsulotlardan kelib chiqadigan ijtimoiy xarajatlarni (masalan, tamaki va spirtli ichimliklar iste'molidan kelib chiqadigan sog'liqni saqlash xarajatlari) qoplash uchun ishlatilishi lozim.

Iqtisodiy samaradorlik:

Stiglitz soliqlarning iqtisodiyotdagi samaradorlikka salbiy ta'sir ko'rsatmasligini ta'minlashni muhim deb biladi. Aksiz solig'i noto'g'ri belgilangan taqdirda ishlab chiqarish va iste'molga haddan tashqari salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Soliq stavkalari muvozanatli va ijtimoiy xarajatlarga mos bo'lishi kerak.

4. Milton Friedman - Amerikalik iqtisodchi va Nobel mukofoti laureati. U aksiz solig'ining regressiv tabiati haqida tadqiqotlar olib borgan.

Milton Fridman va aksiz solig'i: asosiy tamoyillar

Minimal davlat aralashuvi:

Fridman davlat iqtisodiy faoliyatga iloji boricha kam aralashishi kerak deb hisoblagan. U soliqlarni iqtisodiy samaradorlikka putur yetkazishi mumkin bo'lgan vosita sifatida ko'rgan.

Aksiz solig'i kabi mahsulotlarga qo'yiladigan soliqlar bozor mexanizmlariga ta'sir qiladi va narxlarning sun'iy oshishiga olib kelishi mumkin, bu esa Fridman tamoyillariga zid keladi.

Erkin bozor mexanizmlarining ustunligi:

Fridman bozor o'zini-o'zi tartibga sola oladi, deb ishongan. Aksiz solig'i orqali iste'molni cheklash yoki davlat daromadini oshirish bozor erkinligiga to'sqinlik qilishi mumkin. U, ayniqsa, tamaki yoki spirtli ichimliklar kabi mahsulotlarga soliq solishni iqtisodiy tanlov erkinligini cheklovchi omil sifatida baholagan bo'lardi.

Regressiv soliq tanqidi:

Fridman bilvosita soliqlarning regressiv xarakterini tanqid qilgan. Aksiz solig'i iste'molchi tomonidan to'lanadi va kambag'al qatlam uchun soliq yukini oshiradi, chunki bu turdagi soliqlar daromad darajasiga bog'liq emas.

Fridman soliqlar ijtimoiy adolat tamoyillariga zid bo'lmisligi uchun ular aholi daromadlariga nisbatan moslashuvchan bo'lishi kerakligini ta'kidlagan.

Davlat daromadlarini sarflashdagi shaffoflik:

Fridman soliqdan tushgan mablag'larning samarali va shaffof ishlatilishi zarurligini ta'kidlagan. Aksiz solig'idan tushgan mablag'lar davlatning haddan tashqari kengaytirilgan vakolatlariga sabab bo'lmisligi kerak, chunki bu iqtisodiyotni bo'g'ib qo'yishi mumkin.

Tashqi effektlar va soliqning maqsadga muvofiqligi:

Fridman tashqi effektlar, masalan, atrof-muhitni ifloslantiruvchi mahsulotlar yoki zararli tovarlarga soliq qo'llashni muayyan hollarda oqlashi mumkin edi, agar bu soliq bozor samaradorligini oshirishga yordam bersa va davlat aralashuvi minimal darajada bo'lsa.

5. David N. Hyman - Amerikalik iqtisodchi, davlat moliyasi va soliq siyosati bo'yicha ekspert. U aksiz solig'ining iqtisodiy ta'siri haqida yozgan.

David N. Hyman va aksiz solig'i: Asosiy fikrlar

Bilvosita soliqlarning mohiyati:

Hyman aksiz solig'ini bilvosita soliq turi sifatida ko'rib, bunday soliqlar mahsulot narxiga qo'shilib, iste'molchilar tomonidan to'lanishini ta'kidlaydi.

U aksiz solig'ining yengilligi va qo'llanilish qulayligi tufayli davlat uchun muhim daromad manbai ekanini qayd etadi.

Regressiv xususiyat va adolat tamoyili:

Hyman aksiz solig'i regressiv xususiyatga ega ekanini, ya'ni daromadi past aholiga soliq yukining nisbatan ko'proq tushishini tan oladi.

Biroq, u ayrim hollarda, zararli yoki hashamatli mahsulotlarga aksiz solig'i qo'llanishi adolatli bo'lishi mumkinligini ta'kidlaydi, chunki bu mahsulotlarning iste'moli tanlovga asoslangan.

Tashqi salbiy effektlarni tartibga solish:

Hymanning fikricha, aksiz solig'i tashqi salbiy effektlarni (externalities) boshqarish uchun samarali vosita bo'lishi mumkin. Masalan, tamaki va spirtli ichimliklar kabi zararli mahsulotlarga soliq qo'llash ularning iste'molini kamaytirishga yordam beradi.

Bu soliqlarni Pigou soliqlariga qiyoslab, ularni salbiy tashqi effektlarni to'g'irlash maqsadida ijtimoiy foyda keltiruvchi vosita sifatida ko'radi.

Daromad yig'ish samaradorligi:

Hyman aksiz solig'ining daromad yig'ishda samarali ekanini ta'kidlaydi, chunki bu soliqlar to'plash va nazorat qilish oson bo'lib, ular aniq iste'mol qilinadigan mahsulotlarga qaratilgan.

Shu bilan birga, aksiz solig'ining davlat daromadlariga hissa qo'shishdan tashqari, iste'molni boshqaruvchi vosita sifatidagi ahamiyatini ham alohida ta'kidlaydi.

Iqtisodiy samaradorlik va distorsiya:

Hyman aksiz solig'i noto'g'ri yoki haddan tashqari yuqori stavkalarda qo'llanilsa, bozorda distorsiya (buzilish) keltirib chiqarishi mumkinligini ogohlantiradi.

Mahsulotlar narxining oshishi iste'mol va ishlab chiqarishga ta'sir qilishi, natijada iqtisodiy samaradorlik pasayishi mumkin.

Soliq daromadlarining maqsadli ishlatilishi:

Hymanning fikricha, aksiz solig'idan tushgan mablag'lar sog'liqni saqlash, atrof-muhitni himoya qilish yoki zararli odatlarni kamaytirishga qaratilgan ijtimoiy dasturlarga yo'naltirilishi kerak.

Hymanning aksiz solig'i bo'yicha tavsiyalari

Soliqni maqsadli qo'llash:

Aksiz solig'i hashamatli, zararli yoki salbiy tashqi effektlarga ega mahsulotlarga qaratilishi kerak. Bu tamaki, spirtli ichimliklar yoki avtomobil yoqilg'isi kabi mahsulotlarni o'z ichiga olishi mumkin.

Regressivlikni yumshatish:

Hyman regressiv soliq yuki muammosini ijtimoiy dasturlar orqali yumshatishni tavsiya qiladi. Masalan, past daromadli qatlamlarga subsidiya yoki boshqa shakldagi yordam ko'rsatish.

Optimal stavkani belgilash:

Aksiz solig'i stavkalari muvozanatli bo'lishi kerak: ular nafaqat davlat daromadini oshirishi, balki iqtisodiy samaradorlik va iste'molchilar tanloviga salbiy ta'sirni minimallashtirishi lozim.

Yuqorida keltirilgan mulohazalarni 1-jadvalda aks ettiramiz

1-jadval. Import tovarlaridan aksiz solig'ini undirish bo'yicha Jahon iqtisodchi olimlarining qarashlari²

Olim	Asosiy qarashlari	Import tovarlariga aksiz solig'ining ijobiy tomonlari	Import tovarlariga aksiz solig'ining salbiy tomonlari
Arthur Pigou	Eksternaliyalar nazariyasi asoschisi, aksiz soliqlari orqali salbiy ta'sirlarni kamaytirish tarafdori	Import qilinadigan zararli mahsulotlarga (tamaki, alkogol, yoqilg'i) soliq solish atrof-muhit va sog'liqni yaxshilaydi	Noo'rin belgilangan soliq ichki ishlab chiqaruvchilarga raqobat ustunligini beradi va import kamayishiga olib keladi
Adam Smith	Erkin bozor va minimal davlat aralashuvi g'oyasini ilgari surgan	Davlat daromadlarini oshirish uchun importga aksiz solig'i joriy etish mumkin, lekin u samarali bo'lishi kerak	Yuqori soliq yuklari narxlarni oshirib, iste'molchilar va savdo balansiga salbiy ta'sir qilishi mumkin
Joseph Stiglitz	Ijtimoiy adolat va tenglik tarafdori , aksiz soliqlarni adolatli taqsimlash zarurligini ta'kidlagan	Aksiz solig'i maqsadli bo'lsa, u ijtimoiy muammolarni hal qilishga yordam beradi (masalan, zararli mahsulotlar importini cheklash)	Agar noto'g'ri qo'llanilsa, kam daromadli iste'molchilarga ortiqcha yuk bo'lishi mumkin
Milton Friedman	Erkin bozor va kam davlat aralashuvi tarafdori, soliq yukini kamaytirishni taklif qilgan	Agar importga aksiz solig'i joriy etilsa, u kamroq samarali iqtisodiy muqobillarga yo'l ochishi mumkin	Import tovarlariga yuqori soliq qo'yish iste'molchilarning tanlov erkinligini cheklaydi va iqtisodiy samaradorlikni pasaytiradi
David N. Hyman	Davlat moliyasi va soliq tizimlarini o'rganish bo'yicha ekspert , aksiz solig'ining iqtisodiy oqibatlarini tahlil qilgan	Maqsadli aksiz soliqlari budjet daromadini oshirish va ijtimoiy zararli mahsulotlar iste'molini kamaytirish uchun foydali bo'lishi mumkin	Agar soliq haddan tashqari yuqori bo'lsa, u kontrabanda va noqonuniy savdoni rag'batlantirishi mumkin

2 Muallif ishlanmasi

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning asosiy maqsadi Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning ilg'or xorijiy davlatlar tajribasini o'rganish va O'zbekistonda Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalarni ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot jarayonida taqqoslash, guruhlash va iqtisodiy statistik usullaridan keng foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Aksiz solig'i turli davlatlarda turli vaqtlarda joriy etilgan bo'lib, dastlab spirtli ichimliklar, tamaki mahsulotlari va boshqa ayrim tovarlarga nisbatan qo'llanilgan. Quyida ayrim davlatlarda aksiz solig'ining joriy etilgan yili, dastlabki qo'llanilgan tovarlar va o'sha davrdagi stavkalari haqida ma'lumot berilgan:

2-jadval. Aksiz solig'i va uning jahon amaliyotiga joriy qilinishi to'g'risida ma'lumot³

Davlat	Joriy etilgan yili	Dastlabki tovarlar	Dastlabki stavkalar
Angliya	1643	Spirtli ichimliklar, tamaki, shakar, qog'oz	Aniq stavkalar mavjud emas, lekin yuqori soliq yuklari qo'llanilgan.
Fransiya	17-asr oxiri	Tuz, vino, spirtli ichimliklar	Tuzga yuqori soliq stavkalari qo'llanilgan; boshqa tovarlar uchun stavkalar o'zgaruvchan bo'lgan.
AQSh	1791	Spirtli ichimliklar («Whiskey Tax»)	Galloniga 7 sentdan 18 sentgacha bo'lgan stavkalar qo'llanilgan.
Germaniya	1870-yillar	Pivo, spirtli ichimliklar, tamaki	Pivo uchun litriga 10 pfennig atrofida; boshqa tovarlar uchun stavkalar o'zgaruvchan.
Rossiya	18-asr boshida	Tuz, spirtli ichimliklar, shag'al	Tuzga yuqori stavkalar qo'llanilgan; boshqa tovarlar uchun stavkalar o'zgaruvchan.
Italiya	19-asr	Tamaki, spirtli ichimliklar	Tamaki va spirtli ichimliklar uchun o'rtacha stavkalar qo'llanilgan.

Yevropaning ko'plab mamlakatlarida spirtli ichimliklar, tuz, matolar va boshqa mahsulotlarga soliq solingan. Bu soliqlar davlatlar va shaharlar uchun muhim daromad manbai bo'lgan. Yevropada Aksiz Solig'ining Rivojlanishi Gollandiya va Angliya: Aksiz solig'i 17-asrda Gollandiyada keng qo'llanila boshlandi. Keyinchalik Angliya ham bu soliq turini o'z budjetini to'ldirish maqsadida joriy etdi. 1643-yilda Angliyada fuqarolar urushi davrida aksiz solig'i tamaki, spirtli ichimliklar va boshqa mahsulotlarga solingan. Fransiya: Franiyada aksiz solig'i 17-asrda joriy etilgan bo'lib, u davlat budjetini to'ldirish va ijtimoiy loyihalarni moliyalashtirishda muhim rol o'ynagan. Ayniqsa, tamaki va spirtli ichimliklarga solingan aksiz soliqlari ahamiyatli bo'lgan. Zamonaviy Davr AQSh: AQShda aksiz solig'i 18-asr oxiri va 19-asr boshida joriy etilgan. 1791-yilda Aleksandr Hamilton tomonidan ichki aksiz soliqlari joriy qilingan. Bu soliqlar viski va boshqa spirtli ichimliklarga solingan va "Viski qo'zg'oloni" deb nomlangan isyonlarga sabab bo'lgan. 20-asr: 20-asrda aksiz solig'i ko'plab mamlakatlarda kengaytirildi va tizimlashtirildi.

O'zbekistonda import tovarlariga aksiz solig'ini joriy qilish tartibi 1991-yilda mustaqillikdan keyin joriy etilgan. Ushbu soliq turi dastlab mamlakat iqtisodiyoti mustahkamlanishi va budjet daromadlarini shakllantirish maqsadida joriy qilingan.

Aksiz solig'i asosan alkogolli ichimliklar, tamaki mahsulotlari, avtomobillar kabi yuqori daromadli va talab yuqori bo'lgan tovarlarga tatbiq etiladi. Soliq qonunchiligi va aksiz stavkalari yillar davomida qayta ko'rib chiqilib, mamlakat ichki va tashqi iqtisodiy sharoitlariga mos ravishda o'zgartirilgan.

Import qilinadigan tovarlarga aksiz solig'ini undirish savdodagi nomutanosibliklarni tuzatishga yordam beradi. Import qilinadigan tovarlarni qimmatlashtirish orqali ushbu tovarlarning ichki iste'moli kamayadi, bu esa mamlakatning savdo taqchilligini kamaytirishi va milliy valyutani qo'llab-quvvatlashi mumkin.

Import qilinadigan tovarlarga aksiz solig'ining nazariy asoslari ko'p qirrali bo'lib, fiskal, ijtimoiy va iqtisodiy maqsadlarni birlashtiradi. Ushbu soliqlar hukumatlar tomonidan daromadlarni boshqarish, aholi salomatligini muhofaza qilish, tenglikni rivojlantirish, mahalliy sanoatni qo'llab-quvvatlash, bozorlarni tartibga solish, tashqi ta'sirlarni to'g'rilash, iste'molni nazorat qilish va savdo balanslarini sozlash uchun qo'llaniladigan strategik vositalardir. Ushbu nazariy asoslarni tushunish iqtisodiy siyosat va davlat boshqaruvida aksiz solig'ining murakkabligi va ahamiyatini ko'rsatadi.

3 Muallif tomonidan ishlab chiqildi

2025-yil 1-yanvardan boshlab O'zbekiston Respublikasida aksiz solig'i undiriladigan tovarlar ro'yxati va ularning stavkalarida bir qator o'zgarishlar amalga kiritildi. Quyida asosiy tovarlar va ularning yangi aksiz solig'i stavkalari keltirilgan:

3-jadval Tamaki mahsulotlari

Tovar nomi	Aksiz solig'i stavkasi (1 000 dona uchun)
Filtrli, filtrsiz sigaretalar, papirosalar, sigarillalar (sigaritlar), bidi, kretek	2025-yil 1-yanvardan: 300 000 so'm 2025-yil 1-iyuldan: 340 000 so'm

2025-yil 1-yanvardan filtrli sigaretalar uchun 10% advalor aksiz solig'i bekor qilindi va ichki bozor uchun stavka 19,7% ga oshirildi. 2025-yil 1-iyuldan boshlab sigaretalar uchun aksiz solig'i stavkalari mahalliy va import qilinadigan tovarlar uchun unifikatsiya qilinadi — 1 000 dona uchun 340 000 so'm miqdorida.

4-jadval Alkogol mahsulotlari

Tovar nomi	Aksiz solig'i stavkasi (1 litr uchun)
Oziq-ovqat xom ashyosidan rektifikatsiyalangan etil spirti, rektifikatsiyalangan va efiroaldegidli fraksiyadan texnik etil spirti va etil spirtining boshlang'ich fraksiyasi, shuningdek don distillyati (texnik spirtni olish uchun sarflangan etil spirtining boshlang'ich fraksiyasi bundan mustasno)	15 000 so'm
Aroq, konyak va boshqa alkogol mahsulotlari (aksiz to'lanadigan tovarlar tarkibidagi suvsiz etil spirtining 1 litri uchun, bundan 3 va 4-bandlar mustasno)	Import qilinganda: 76 000 so'm Ishlab chiqarilganda: 44 000 so'm
Vino: tabiiy ravishda achitilgan tabiiy vinolar (etil spirti qo'shilmagan holda)	Import qilinganda: 14 000 so'm Ishlab chiqarilganda: 5 000 so'm
Vino: boshqa vinolar, shu jumladan vermut	Import qilinganda: 20 000 so'm Ishlab chiqarilganda: 6 000 so'm
Pivo	Import qilinganda: 6 000 so'm Ishlab chiqarilganda: 2 000 so'm

2025-yil 1-yanvardan mahalliy alkogolli mahsulotlar uchun aksiz solig'i stavkasi 10% ga indeksatsiya qilindi. Import qilinadigan tovarlar uchun esa stavkalar kamaytirildi.

5-jadval Neft mahsulotlari

Tovar nomi	Aksiz solig'i stavkasi (1 tonna uchun)
AI-80 va undan yuqori benzin	2025-yil 1-yanvardan: 340 000 so'm 2025-yil 1-apreldan: 375 000 so'm
AI-91 va undan yuqori benzin	2025-yil 1-yanvardan: 303 000 so'm 2025-yil 1-apreldan: 335 000 so'm
Aviakerosin (sintetikdan tashqari)	2025-yil 1-yanvardan: 271 000 so'm 2025-yil 1-apreldan: 300 000 so'm
Dizel yoqilg'isi (sintetikdan tashqari)	2025-yil 1-yanvardan: 326 000 so'm 2025-yil 1-apreldan: 360 000 so'm
EKO dizel yoqilg'isi (sintetikdan tashqari)	2025-yil 1-yanvardan: 293 000 so'm 2025-yil 1-apreldan: 325 000 so'm
Dizel yoki karbyurator (injektor) dvigatellari uchun motor moyi	2025-yil 1-yanvardan: 461 000 so'm 2025-yil 1-apreldan: 510 000 so'm

2025-yil 1-apreldan neft mahsulotlari (benzin, aviakerosin, dizel yoqilg'isi, ekologik toza dizel yoqilg'isi), dvigatel moylari hamda suyultirilgan va siqilgan gazga aksiz solig'i 10% ga oshirilishi rejalashtirilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari davlat fiskal siyosatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Aksiz solig'i orqali hukumat nafaqat byudjet daromadlarini oshiradi, balki iste'molni tartibga solish, ijtimoiy tenglikni ta'minlash va mahalliy ishlab chiqaruvchilarni raqobatga layoqatli qilish kabi strategik

maqsadlarga ham erishadi. Import qilinadigan mahsulotlarga aksiz solig'ini qo'llash esa ichki bozorni himoya qilish hamda zararli mahsulotlar iste'molini cheklashda samarali vosita sifatida xizmat qiladi.

Mazkur maqolada aksiz solig'ining iqtisodiy mohiyati, uning fiskal va ijtimoiy funksiyalari, shuningdek, import tovarlari bo'yicha undirish mexanizmlarining nazariy asoslari tahlil qilindi. Shuningdek, xalqaro tajriba va O'zbekiston amaliyoti misolida ushbu soliq turining xususiyatlari o'rganildi. Natijada, aksiz solig'ini yanada samarali undirish va boshqarish uchun institutsional va normativ-huquqiy takomillashtirish zarurligi aniqlashtirildi.

Import tovarlariga aksiz solig'i qo'llashda iqtisodiy samaradorlik, ijtimoiy adolat va byudjet barqarorligi o'rtasida muvozanatni saqlash alohida ahamiyat kasb etadi. Shu bois, ushbu yo'nalishda ilmiy asoslangan yondashuvlar va kompleks tahlillarning doimiy olib borilishi dolzarbdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Pigou, A. C. (1920). *The Economics of Welfare*. London: Macmillan.
2. Smith, A. (1776). *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*. London: W. Strahan and T. Cadell.
3. Stiglitz, J. E. (1988). *Economics of the Public Sector*. New York: Norton & Company.
4. Friedman, M. (1962). *Capitalism and Freedom*. Chicago: University of Chicago Press.
5. Hyman, D. N. (2022). *Public Finance: A Contemporary Application of Theory to Policy*. Cengage Learning.
6. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi (2024-yil tahriri). – T.: Adolat, 2024.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 30-dekabrda PQ-446-son qarori "Aksiz solig'i stavkalarini takomillashtirish to'g'risida".
8. Xalikov, Q. (2019). "Soliq va bojxona tizimi asoslari". – Toshkent: Iqtisodiyot.
9. Akramov, I. (2020). "Fiskal siyosat va uning iqtisodiy o'sishga ta'siri". – TDIU Ilmiy axborotnomasi, №3.
10. Musurmonov, N., & Bobojonov, U. (2021). "O'zbekiston iqtisodiyotida bilvosita soliqlarning roli". – *Soliq va bojxona jurnali*, №2.
11. OECD (2022). *Consumption Tax Trends*. Paris: OECD Publishing.
12. IMF (2023). *Excise Tax Policy and Administration*. Washington, D.C.: International Monetary Fund.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>